

Alexandru Macedonski - Teoretician al Simbolismului

Primele idei care prefigureaza simbolismul la romani si care incearca sa-l teoretizeze apar odata cu Macedonski si sunt puse in circulatie prin revista poetului, "Literatorul".

Chiar inainte de reconstituirea simbolismului ca scoala, in Franta, apar in aceasta revista, inca din primul ei an de existenta, 1880, articole de directiva, in care sunt expuse puncte de vedere simboliste. De altfel Macedonski avea sa-si revendice mai tarziu, in 1889, printr-un articol intitulat "in pragul secolului", merite de pionier al simbolismului pe plan european.

"Belgienii, si se poate zice aceasta cu mandrie si despre mii din romani - scrie el - daca n-au fost tocmai ei precursorii miscarii, au avut meritul de a fi intrevazut din vreme intinderea stralucita ce se deschidea glorioasa dinaintea poeziei viitorului, Maeterlinck, Rodenback, Verhaeren, Giraud, Franz Ell, Fernand Severin si altii inca - cei patru intai citati, astazi deja ilustri - au avut onoarea, impreuna cu mine, sa ia parte acum 12 ani, la miscarea provocata din Liege de revista "La Wallonie", al carei energic si valoros director era dl. Albert Hockel, unul dintre distinsii colaboratori actuali ai marii reviste pariziene "Mercure de France". De altfel in numarul din august 1886, Macedonski publicase, intr-adevar, patru poezii in limba franceza: Volupté, Hystérie, Haine, Guzla.

inca in 1880 aparuse in literatorul articolul intitulat "Despre logica poeziei", in care erau formulate idei ce anticipau anumite judecati ale lui Mallarmé. Nu numai ca se faceau apropieri intre poezie si muzica, dar se releva si deosebirea de structura dintre poezie si proza. Poezia - accentua Macedonski - isi are logica ei particulara, deosebita de logica prozei: "logica poeziei e, daca ne putem exprima astfel, nelogica la modul sublim". intrucat tot ce nu e logic e absurd, "logica poeziei e, prin urmare, insusi absurdul".

Un adevarat manifest presimbolist, aparut in "Literatorul" din 15 iunie 1892, este articolul lui Macedonski - Poezia viitorului. Prin simbolism - se spune in articol - ca si prin instrumentalism care e "tot un simbolism, cu deosebire ca sunetele joaca in instrumentalism locul imaginilor", poezia "si-a creat un limbaj al ei propriu, limbaj in care se simte in largul ei...".

Dupa parerea poetului "simbolismul unit cu instrumentalismul" este, ca si wagnerismul, "ultimul cuvânt al geniului omenesc".

Puncte de vedere presimboliste contin si alte articole publicate de Macedonski in "Literatorul", ca Despre poezie sau Despre poema 1881, in care poetul pledeaza pentru concentrare si sinteza lirica, pentru poezia care sa adune in ea, imprezibil, miscari sufletesti contrastante.

Teoretizand simbolismul, Macedonski a inteles sa-l si promoveze staruitor in literatura romana. in numele acestui curent, directorul "Literaturii" a incurajat de fapt tot ce se deosebea de poezia romaneasca de pana atunci: parnasianism, naturalism, decadentism, simbolism tot ce putea impresiona prin neobisnuit si bizar. El insusi s-a exersat in compuneri alcatuite dupa ultima moda

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

---

parisiana, menite sa revolutioneze lirica. Dupa modelul lui Rollinat, din care a si tradus, Macedonski a afisat uneori preferinte morbide pentru macabru ca in Vaporul mortii de exemplu. Dar pasiunea lui cea mare a fost instrumentalismul, poetul propunandu-si sa creeze efecte lirice prin pure combinatii de imagini si sunete ca in Rimele canta pe harpa si Guzla; unele dintre aceste poezii ca: "inmormantarea si toate sunetele clopotului" sau "Lupta si toate sunetele ei", aparand in volumul Poezii din 1881, chiar inainte de intemeierea, la Paris, a scolii lui René Ghil.

Dupa exemplul lui Mallarmé, Macedonski acorda o importanta speciala aspectului grafic al scrierilor sale, mergand pana acolo incat, in manuscrisul romanului sau Thalassa, a incercat sa sugereze sentimentele nu numai printr-o anumita asezare a cuvintelor in pagina, dar si prin interbuintarea unor cerneluri de culoare diferita, textul infatisandu-se, in felul acesta, policrom, ca intr-un amuzant joc de copii.

Pe aceasta linie au mers cateodata si unii dintre frecventatorii cenaclului si colaboratorii asisderi al "Literaturii", ca Mircea Demetriad, Al. Obedenaru, Gh. Orleanu, Al. Petroff ori debutantul Ion Theo, viitorul Tudor Arghezi, care a publicat in suplimentul literar al ziarului "Liga ortodoxa" unele poezii debitate instrumentarismului, pe care insa apoi marele poet si le-a renegat.

Daca Macedonski este, indiscutabil, un teoretician al simbolismului, este el oare si un poet simbolist? Unii i-au contestat cu violenta aceasta calitate. Altii au acceptat-o cel putin partial, influentati poate de Macedonski insusi care s-a proclamat singur si cu ostentatie simbolista pentru o perioada scurta.

Desigur, in structura cea mai intima a spiritului sau, poetul nu este un simbolist. El ramane in mod fundamental un romantic de formatie pasoptista, euforic, exuberant, vitalist. Desi in poezia lui apar unele simboluri, poetul are grija ca, aproape de fiecare data, sa le explice, sa le imprastie inreaga aura enigmatica, sa le distruga inefabilul atat de caracteristic poeziei simboliste, asa cum procedeaza, de exemplu, si in Noaptea de decembrie. Dar nu e mai putin adevarat ca in poezia macedonskiana apar si primii germenii notabili de simbolism romanesc, primele teme autentice simboliste, care vor fi cultivate in literatura romana.

Poetul, citadin romantic, se simte, fara indoiala, atras de unele idei si motive poetice simboliste (suferinta, nedreptatea, mizeria, entuziasmul, neincrederea, revolta, dispretul, soarta femeii in societatea burgheza, evadarea in vis, orientul, erotica etc.), desi simbolistica propriu-zisa ramane aproape intotdeauna la suprafata. Macedonski este un mare poet predominant romantic, in a carui opera poetica au lasat urme si unele elemente simboliste, fara a-i modifica sau altera adevarata substanta, alaturi de elemente si motive naturaliste si parnasiene.